

EUROPEAN DISABILITY FORUM 1997-2007: TIO ÅRS KAMP FÖR LIKA RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

**Diskriminera diskrimineringen, inte personer med funktionsnedsättning!
Att bekämpa denna diskriminering är en fråga för alla.**

Europeiska och nationella handikapporganisationer gick 1997 samman och bildade European Disability Forum (EDF).

EDF är en oberoende och unik organisation i Europa. Genom att agera aktivt gentemot EU och dess beslutsfattare arbetar EDF för att skydda och försvara rättigheter för personer med funktionsnedsättning. EDFs ambition är att hela tiden påverka EUs lagstiftning, eftersom varje EU-beslut och initiativ har en direkt inverkan på det dagliga livet för medborgare i EU med funktionsnedsättning på alla nivåer.

Ett decennium har gått sedan vi började vår kamp. Personer med funktionsnedsättning och föräldrar till dem som inte kan representera sig själva pga sin funktionsnedsättning kan idag se tillbaka och vara stolta över det vi har åstadkommit för att föra fram våra rättigheter i Europa.

Vi måste dock se framåt och fortsätta vårt påverkansarbete för att stärka diskrimineringslagstiftningen i Europa så att personer med funktionsnedsättning blir helt integrerade i samhället. Vi måste göra det därför att funktionsnedsättning är en fråga om mänskliga rättigheter och därför att funktionsnedsättning är en fråga som rör oss alla.

Fakta om funktionsnedsättning...

- Personer med funktionsnedsättning är inte en liten minoritet. Vi är fler än 50 miljoner medborgare i EU som har en funktionsnedsättning och vi utgör mer än **10 % av befolkningen inom EU.**
- **En familj av fyra** har en familjemedlem med funktionsnedsättning
- Det är **två gånger så osannolikt** att vi når högskolenivå än personer utan funktionsnedsättning
- Många barn med funktionsnedsättning har inte samma möjlighet att få **tillgång till utbildning**
- Det är större sannolikhet att vår **inkomst** är ett bidrag än en lön. Dessutom är vår inkomst **generellt betydligt lägre** än för personer, som inte har en funktionsnedsättning.
- Vår **arbetslöshet är dubbelt så hög** som för personer, som inte har en funktionsnedsättning.
- Vi lever i **otillgängliga miljöer** trots att vi tillsammans med personer med tillfälligt minskad rörlighet utgör 40% av befolkningen.

- Bland personer med funktionsnedsättning har **två av tre personer aldrig deltagit i fritids-, kultur- eller sport aktiviteter** och aldrig kunnat gå på teater, bio, konserter, bibliotek.
- Vi möts av **isolering och fördomar**.
- Vi är mer än 200 000 personer, som är **tvungade att leva på slutna institutioner**. Där saknar vi rätt att fatta egna val i livet och är fråntagna de mest grundläggande mänskliga rättigheterna.
- Den **fria rörligheten för personer i EU** är bara ett ideal för oss eftersom hindren i de flesta fall omöjliggör för oss från att lämna den plats vi bor på.

1997-2007: TIO ÅR HAR BANAT VÄGEN

Det allra första som EDF var med om att genomföra 1997 öppnade vägen för en ny era för personer med funktionsnedsättning i Europa. Det var antagandet av Amsterdamfördragets artikel 13 mot diskriminering, den dittills första och unika hänvisning till funktionsnedsättning i EU fördraget. Det var en stor framgång som lade rättslig grund för skydd mot diskriminering av personer funktionsnedsättning. Det lade ansvaret på EU att arbeta mot detta mål. Ett sådant resultat hade aldrig varit möjligt utan den Europeiska breda mobiliseringen av personer med funktionsnedsättning och deras organisationer.

Efter 10 års intensivt arbete på EU och nationell nivå har EDF legat bakom oräkneliga Europeiska initiativ och lagstiftningsbeslut. Dessa har förändrat och kommer att förändra livet för personer med funktionsnedsättning i hela Europa:

- Ett ökat antal Europeiska städer erbjuder en tillgänglig kollektivtrafik för personer med nedsatt rörelseförmåga vilket bidrar till ökad självständighet och rörelsefrihet;
- Arbetsgivare måste anta ett rekryteringsförfarande som är baserat på lika möjligheter och anpassa arbetsplatsen för att möta behoven hos personer med funktionsnedsättning.
- En person med funktionsnedsättning kan starta en rättslig process efter att ha ansett sig diskriminerad av sin arbetsgivare när han eller hon har sökt ett jobb eller en utbildning.
- Ett ökat antal offentliga webbsidor är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning;
- Ett ökat antal hissar är utformade för att möta standarder för tillgänglighet.
- Fler och fler mobiltelefoner är nu tillgängliga för synskadade personer.
- Euromynt och sedlar är den mest tillgängliga valutan någonsin i Europa.
- Ett ökat antal mediciner har sålts med märkning med information i punktskrift.
- Personer med funktionsnedsättning har rätt att få högkvalitativ assistans när vi åker med flyg från en flygplats till en annan.
- EDF tog initiativ till Europeiska året för personer med funktionsnedsättning 2003. Det ökade medvetenheten om funktionshinder allt från den europeiska till den lokala nivån. Lagstiftning genomfördes i olika länder inom EU.
- Vid offentlig upphandling måste myndigheter beakta tillgänglighetskrav för personer med funktionsnedsättning.
- 35 % av EUs finansiering till regionala och lokala områden måste respektera principen om icke-diskriminering och full tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, starkt pådriven av EDF, antogs av FN:s Generalförsamling i december 2006. Det är det första internationella juridiskt bindande instrumentet som gäller Europeiska unionen och dess medlemsstater.

2007 OCH FRAMÖVER: VI MÅSTE MOBILISERA OSS FÖR ATT SKYDDA VÅRA RÄTTIGHETER!

Tillgång till rättsligt skydd, rättskapacitet och lika erkännande inför lagen

Personer med funktionsnedsättning måste precis som vilken annan europeisk medborgare bli erkänd inför lagen. Enligt rådande internationella beslut om mänskliga rättigheter måste vi kunna få rättskapacitet. När det behövs måste vi kunna dra nytta av denna rättskapacitet inom alla livets områden, inklusive rätten till egendom, sköta finanser, fatta beslut och göra de val som påverkar våra liv och vårt deltagande i samhället.

Utbildning för alla

Vi som är barn och vuxna med funktionsnedsättning måste kunna ges **lika tillgång** till utbildning. Vi ska kunna få denna utbildning, vanlig- eller specialutbildning, i integrerande miljöer. Vi måste kunna välja i dialog med våra familjer vilka beslut vi vill fatta utifrån våra behov och önskningar om utbildning.

Likabehandling inom sysselsättningen

Vi måste **behandlas lika** med andra medborgare, när vi söker eller vill behålla ett arbete. Dessutom måste vi få **lika lön och rättigheter** för lika yrkesställning eller kompetens. Slutligen måste arbetsgivare vara beredda att anpassa arbetsplatsen för att tillgodose den till våra behov och förutsättningar.

Socialt skydd, inklusive social trygghet

Vi, medborgare med funktionsnedsättning, har rätt att flytta till ett annat EU land för att studera, arbeta, träffa familjemedlemmar etc. För det krävs att hindren i de sociala trygghetssystemen tas bort.

Att leva ett oberoende liv i samhället och kunna göra egna val i livet

Vi liksom övriga medborgare måste få möjlighet att kunna bo på platser som vi själva valt. Vi måste kunna fatta våra egna beslut och använda tjänster som säkerställer vårt **oberoende och deltagande på lika villkor** (t.ex. rätten till personlig assistans).

Samhället måste erkänna att familjer har en viktig roll i livsval, utbildning och social integrering för barn med funktionsnedsättning och personer med stora vårdbehov, som inte kan representera sig själva. Resurser och stöd måste tillgodoses och anpassas efter deras och deras familjers behov.

Tillgång till hälso- och långtidsvård

Vi, liksom övriga medborgare, och särskilt personer vars fysiska och/eller mentala integritet står på spel måste ha rätt att få tillgång till **kvalitativa och effektiva vård- och omsorgstjänster, som vi har råd till**. De ska vara anpassade efter varje individs behov och samtycke, inklusive tidiga diagnoser, snabbt ingripande, rehabilitering och tilldelning av nödvändiga resurser för att vi ska utvecklas maximalt.

Tillgång till varor och tjänster

Vi måste liksom övriga konsumenter kunna ta del av och välja av hela utbudet av varor och tjänster. Lagstiftning krävs för att säkerställa att alla varor och tjänster utformas och levereras så att de är fullt tillgängliga och baserat på **principen ”design för alla”**.

Tillgång till kultur, fritid och sport

Vi måste liksom övriga medborgare kunna **delta fullt ut** i alla kultur-, fritids- och sportaktiviteter. De måste vara tillgängliga för alla utan inskränkningar. Vi måste ges möjlighet uttrycka oss själva kulturellt och konstnärligt.

Tillgång till kollektivtrafiken

Vi måste liksom övriga medborgare ha möjlighet att resa fritt och oberoende med bus, tåg, flyg och båt till vår valda destination.

Tillgång till den byggda miljön

Vi liksom övriga medborgare måste ha, även åtföljda av en ledar- eller servicehund, full, fri och oberoende tillgång till offentliga byggnader och offentliga platser som parker, lekplatser, restauranter, barer, teatrar, shopping centra, museer eller någon annan del inom den byggda miljön såsom trottoarer, gator, övergångsställen under säkra villkor. Lagstiftning krävs för att säkerställa att den byggda miljön ska bli fullt tillgänglig baserat på **principen ”design för alla”**.

Tillgänglig kommunikations- och informationsmiljö

Vi måste liksom övriga medborgare ha **full tillgång till all information** inom privat och offentlig sektor i tillgängliga format (elektroniskt format, skriven text, punktskrift, storstil, teckenspråk, ljudband, undertextning, lättläst text). Vi måste ha tillgång till hela skalan av elektroniska kommunikationsverktyg som erbjuds på marknaden så att vi till fullo kan delta i det sociala och ekonomiska livet i samhället.

Förbud mot alla diskriminerande och stereotypa uppfattningar om personer med funktionsnedsättning

Vi, kvinnor och män med funktionsnedsättning kräver respekt för vår värdighet i det politiska och offentliga livet, i reklam och i media.

Lika tillgång att rösta och att delta i valkampanjer

Vi måste, som andra medborgare, vara fria och oberoende när vi utnyttjar vår rösträtt (inklusive rätten att rösta hemligt och tillgängliga vallokaler, röstsedlar och valdokument). Vi måste ha rätt att bli valda till offentliga uppdrag.

HANDIKAPPRÖRELSEN EFTERLYSER:

1. En **övergripande diskrimineringslagstiftning om funktionshinder** för att skydda personer med funktionsnedsättning, för att avlägsna befintliga hinder, för att undvika att nya hinder sätts upp, för att uppnå lika möjligheter och lika deltagande på alla livets områden.
2. Ett snabbt signatur- och ratificeringsförfarande av de Europeiska Gemenskaperna och EUs medlemsländer av FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
3. Konkreta åtgärder, mål och syften som tillförsäkrar **lika behandling** i utbildning samt delaktighet i det sociala livet för barn med funktionsnedsättning i regional, nationell och europeisk politik.
4. Konkreta åtgärder, mål och syften som tillförsäkrar **likabehandling** inom arbetsmarknaden i regional, nationell och europeisk politik.
5. Nationella reformer för att **avveckla institutioner** för personer med funktionsnedsättning och ta fram alternativ för oberoende och gemenskap med andra i samhället, genom tjänster till god kvalitet, som vi har råd med, stödd av lämplig finansiering, också på EU-nivå.
6. Grundläggande standarder för krav på **tillgänglighet och icke-diskriminering** i alla regler för finansiering, inklusive på EU-nivå för att undanröja nya hinder:
7. **Fakta och siffror om funktionsnedsättning**, som kommer att återspegla den verkliga situationen och levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Dessa är en bra grund för utvecklingen av lagstiftningsåtgärder och initiativ för att effektivt skydda våra rättigheter.
8. Gemensamma standarder och lagstiftning för att tillförsäkra alla medborgare full tillgång till varor och tjänster inom hela EU.

Vi, människor med funktionsnedsättning i Europa vill uppmana EU, nationella, regionala och lokala myndigheter i nära samarbete med det civila samhällets aktörer att förvisa diskriminering till de europeisk historiens annaler!

TA ETT STEG, GÖR EN FÖRÄNDRING

**En minut av din tid kan förändra livet för mer än 50 miljoner personer
SIGNERA på www.1million4disability.eu**